

scapino

Ballet
Rotterdam

Lesbrief

Scapino: De ontsnappingskunstenaar

Scapino: De ontsnappingskunstenaar

In deze lesbrief vind je een aantal lesideeën voor bij het Gouden Boekje *Scapino: De ontsnappingskunstenaar*. Eerst een aantal dansopdrachten, dan wat knutselideeën en als laatste een aantal vragen die je kunt stellen in een gesprek rondom het boekje.

We hopen dat je heel veel plezier hebt van het boekje en de lesbrief!
Laat het ons vooral weten als je nog meer ideeën hebt die je met ons zou willen delen! Ook voor vragen kun je natuurlijk contact met ons opnemen.

Nikki Jansen en Iris Boer, Scapino Academy
scapinoacademy@scapinoballet.nl

Dansen met Scapino

Achter in het boekje vind je een aantal dansopdrachten die Arthur Japin met Emmeline Mooij heeft bedacht. Ben je nog niet uitgedanst? Ga dan verder met deze opdrachten!

Zorg voordat je gaat dansen voor voldoende ruimte om lekker te bewegen en een manier om muziek af te spelen. Onder elke oefening staat een suggestie voor muziek die je kunt gebruiken.

Vlinders vliegen door de lucht

Op elke tekening in het boekje zit ergens een vlinder verstopt. Soms is hij heel makkelijk te vinden, soms moet je wat beter zoeken. Vlinders staan in het boekje voor vrijheid; vrijheid om te bewegen en te zijn wie je bent.

Bij deze dansopdracht ga je onderzoeken of je verschillende lichaamsdelen zo vrij als een vlinder kunt laten bewegen. Kun je je hand door de lucht laten vliegen als een vlinder? Of je hoofd? Probeer deze lichaamsdelen eens uit, los van elkaar of misschien zelfs meer tegelijk:

- Hand(en)	- Vinger(s)
- Voet(en)	- Billen
- Hoofd	- Buik
- Elleboog	- Neus
- Knie	

Muziek: Yann Tiersen – Lara's Castle

Raar en eigenaardig lopen

Scapino wordt in het boekje door verschillende mensen “raar” en “eigenaardig” genoemd. Bij de komedianten leert hij dat raar en eigenaardig zijn hem juist bijzonder maakt en dat het de komedianten juist succes brengt.

Door alledaagse dingen raar en eigenaardig te doen kom je al heel snel tot dans. Probeer op zoveel verschillende manieren raar en eigenaardig te lopen. Alles mag, behalve “normaal” lopen. Wat gebeurt er als je stappen reusachtig groot maakt? Of heel erg klein? De ene stap heel snel en de ander heel langzaam zet?

Deze oefening kun je ook in tweetallen doen, met één leerling voorop en één leerling daarachter. De achterste leerling moet dan zo goed mogelijk de eigenaardige loopjes van de voorste nadoen. Na een poosje kun je omwisselen.

Muziek: Tango in Vilnius – Lilies of the Valley

Jongleren als een komediant

De komedianten kunnen allerlei kunsten vertonen; dansen, steltlopen, zingen en jongleren. Nu is jongleren best wel lastig, maar met fantasieballen kan iedereen het!

Begin met één fantasiebal. Waarmee kun je die allemaal opvangen? Met je voet? Of je hoofd?

In je nek? Voeg langzaam meer ballen toe, hoeveel kun je er in de lucht houden?

Je kun ook ballen overgooien naar andere leerlingen, of ballen van anderen opvangen. Misschien worden de ballen opeens wel heel groot, of heel heet, of heel licht. Hoe jongleer je dan?

Muziek: Louis Prima – Sing, Sing, Sing (With A Swing)

Ontsnappingskunstenaars

Scapino's naam komt van het Italiaanse woord *sciapare*, wat ontsnappen betekent. Als Scapino wegloopt van school en meegaat met de komedianten ontsnapt hij, of zoals hij zelf zegt: *"Ik heb mezelf bevrijd! Ik ben een scapino, een kleine ontsnappingskunstenaar!"*

In deze oefening ontsnap je steeds uit elkaar. Maak tweetallen van de leerlingen en laat één van de twee een pose maken met veel 'negatieve ruimte'. Denk bijvoorbeeld aan een hand aan een knie waardoor een gat onder een arm ontstaat, met de benen wijd zodat ook daar een gat zit. Leerling 2 maakt een pose om leerling 1 heen, waardoor ze als het ware in de knoop met elkaar komen te staan. Leerling 1 probeert te ontsnappen uit de pose van leerling 2, terwijl leerling 2 de pose vasthoudt. Vervolgens kan leerling 1 een nieuwe pose om leerling 2 maken, waar leerling 2 dan weer uit moet ontsnappen.

Muziek: René Aubry – Rasta La Vista

Knutselen met Scapino

Charlotte Dematons heeft prachtige illustraties gemaakt voor het boekje. Bekijk ze eens goed en ontdek welke details ze erin heeft gestopt. Kun je alle vlinders vinden?

Met de opdrachten hieronder kun je zelf als kunstenaar aan de slag.

Kleurplaten

Van twee van haar tekeningen heeft Charlotte kleurplaten gemaakt. Deze vind je achter in deze lesbrief. Bij één van de kleurplaten is zelfs ruimte overgelaten om je eigen figuur te tekenen. Misschien teken je wel jezelf, of een fantasiefiguur. Wie vind jij in de groep komedianten passen? Wat voor kostuum heeft jouw komediant aan?

Maskers

Sommige van de komedianten dragen maskers. Daarmee kunnen ze iemand anders worden. Maskers kun je op allerlei manieren maken. Je kunt maskers uit karton knippen of papieren bordjes gebruiken. Kleur je masker in of versier hem met glitter, veertjes, pijpenragers en stickers. Achter in deze lesbrief vind je een aantal sjablonen voor maskers, die je kunt printen en uitknippen.

Tip: Bedenk hoe het figuur van jouw masker heet en hoe die beweegt. Kun je dansen als het personage van je masker?

In gesprek met Scapino

In 'Scapino' komen best grote thema's voor; wat het betekent om jezelf (en anders dan anderen) te zijn, wie je familie is en of dat misschien ook mensen zijn die je later vindt en hoe kunst je vrij kan laten zijn. Ga hier eens over in gesprek met je leerlingen. Hieronder vind je een paar vragen die je kunnen helpen bij dat gesprek.

Familie

Scapino's vader is niet altijd aardig voor hem, hij is de eerste die hem raar en eigenaardig noemt. Gelukkig vindt Scapino een nieuwe familie bij de komedianten. Familie is dus niet altijd mensen waar je vanaf stamt, maar wel mensen waar je thuis bij voelt.

- Wat betekent familie zijn voor jou?
- Heb jij mensen die eigenlijk niet écht familie van je zijn, maar die wel als familie voelen? Hoe voel je dat dan?
- Zijn er bekende mensen waar je graag familie van zou willen zijn? Of mensen uit boeken of films? Waarom zou je familie van ze willen zijn?

Kunst maken

Er zijn heel veel verschillende manieren om kunst te maken. Je kunt tekenen, muziek maken, dansen, schrijven, kleren ontwerpen, foto's maken, filmen of misschien nog wel iets heel nieuws. Mensen maken al heel lang kunst, niet altijd op dezelfde manier, maar we blijven het wel doen.

- Hoe maak jij het liefste kunst?
- In wat voor soort kunst maken zou je heel erg goed willen zijn?
- Waarom denk je dat mensen kunst maken?

Vrijheid

Scapino bevrijdt zichzelf door te ontsnappen met de komedianten. Bij de komedianten voelt hij zich vrij, om zichzelf te zijn en om te doen wat hij graag doet. Vrijheid is niet altijd vanzelfsprekend, niet iedereen is even vrij.

- Wanneer voel jij je helemaal vrij?
- Heb je je ook weleens niet vrij gevoeld? Hoe voelde dat?
- Zijn er mensen bij wie je echt helemaal jezelf kunt zijn? Of misschien wel dieren, of knuffels?

Teken hier
zelf iets!

